

DE ȘI DESPRE HORATIU MĂLĂELE

CINE-I ĀSTA?!

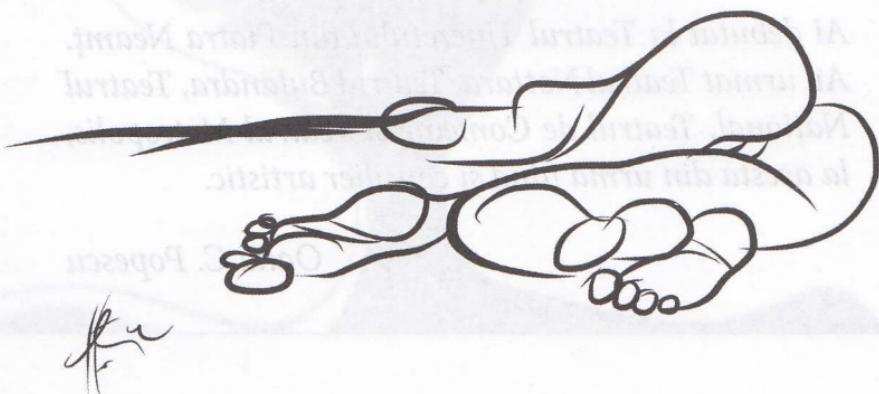

2-22-a 27 Aug 1970 USA

Sclipitor de la debut, cum spunea Cătălina Buzoianu, ai continuat să urci...

„Horațiu Mălăele, proaspăt absolvent al Institutului de Artă Teatrală, la al treilea rol pe scena pietreană (după Dorde, în *Tinerețe fără bătrânețe* și Davidson în *Dosarul Andersonville*), elaborează un Truffaldino de neuitat – o referință obligatorie în „istoria“ personajului – amestec de mobilitate, fantezie, ruperi de ritm și de tonalitate, comentarii asupra propriei evoluții (!), rătăciri printre cuvinte și replici, transferuri de semnificație, plus o agerime în a transmite minus-cuvinte, adică invenții și desene corporale“ scria Cristian Livescu în cartea sa, *Ascuns într-o lojă*, (2002).

În anii '80, reputatul critic de teatru Valentin Silvestru nota, în *România literară*, câteva observații despre spectacolul *Inele, cercei, beteală*, montat la Teatrul Nottara de George Rafael: „Se râde extraordinar cu Horațiu Mălăele. Este o forță comică neobișnuită, elementul gravitațional al spectacolului, actor în care se regăsește câte ceva din Radu Beligan, Birlic, Jules Cazaban, Iancovescu, Marcello Moretti, Gérard Philipe, și care să stie să fie liric, blaiin.

caustic, gânditor și fantast, într-un amestec indefinibil, foarte personal. La un moment dat, mi s-a părut că scânteiază în sticla ochelarilor săi chiar luminița aceea jucăușă pe care ne-a păstrat-o o fotografie veche a lui Caragiale Tânăr...“

Prostia ca metodă de lucru

Sau

Cum a furat-o Senatul de la două găini

Sau

Cum i-a scurtat-o secretarul general al Senatului în României lu' Artistu'

„Mă numesc Horațiu Mălăele. Sunt membru al Uniunii Artiștilor Plastici și, după toate aparențele, om. Într-o neagră zi, dorind, ca tot românul, să îmbin în mod nefericit inutilul cu neplăcutul, mi-am întins rufele (pictura, caricatura, grafica) în curtea Senatului României. Două-trei găini – aflate sub pragul admis de inteligență – din ograda cătorva zare, altfel respectabile, au amestecat lungimea autoritatii Senatului cu lungimea organului creator al cătorva nuduri din expoziție. Raportul lungimilor a stârnit o vomă pe termen scurt, ce a pătat manșetele sus-amintitelor zare, răsucind în morminte ce a mai rămas de răsucit din Picasso, Brâncuși, Dalí, Manet, Courbet și tot aşa, până în Grecia Antică.

Reacție la această greață binefăcătoare, secretarul general al Senatului mi-a scurtat perioada de expunere. Cu ea scurtată, las moștenire Senatului și galinaceelor acest relevant distih:

Infinite-s, zice versu'
Prostia și Universu’“

Horatiu Malalele

...cunoscătorii săi cîștigătoare să devină
o jocoteială, o cîștigătoare de la
continuă să urci...

Horatiu Malade, pro
Bastard, la al treilea rol pe
fondul teatrului și David
Truffaldino de la
personalului – am
julonul în Samsun
cuvinte și replici,
transmite minus –
“...desene corporale” scria
Rită Is Iulianu
într-o deschidere
de teatru, în
dilectul său profesor
Gheorghe în
lăcașul său de
cineva să înceapă
să deschidă
un teatru
cu un
proiect
de teatru
“...desene corporale”

htb

Lumea „jucată” mimicează trădarea, fătărnicia, crima. Lumea reală le practică, crud și constant.

Pe de altă parte, în lumea teatrului, și iubirea este jucată. În viață reală, ea este adevărată și asumată. Și asta e bine, pentru că iubirea aparține divinității.

Ironia și autoironia sunt uneltele celui care, cu cinism și umor, se detașează de viciul închipuirii, devenind spectatorul-comentator al unei lumi caraghioase și imprevizibile.

Horațiu Mălăele

„N-am văzut rol pe care Mălăele să nu-l fi transformat în recital. Pe scenă se află un actor de excepție, de o sensibilitate capabilă să tulbere, un interpret plin de vervă comică, din familia lui Birlic, Beligan, Moraru.”

Constantin Crișan / *Contemporanul*, 1979

„Inteligent în servirea textului.”

Viorel Stirbu, 1975

„Există o frumoasă parabolă a credinței:

Hristos aștepta la El un adept care a bătut la ușă.

– Cine e?

– Eu sunt, pot să intru?

– Nu.

A mai bătut o dată.

– Cine e?

– Eu sunt. Pot să intru?

– Nu.

A mai bătut o dată.

– Cine e?

– Tu ești!

– Intră.

Ceea ce arată contopirea omului cu Dumnezu.

Nu putem despărți omul de planetă.

„Vino tu cu tine toată ca să-ntruchipăm o roată“ spune Nichita
într-o poezie de dragoste.

Omul și planeta sunt una

Omul este mirele

Planeta – mireasa.

De aceea, când aud de recrudescență, escaladare și experimente atomice, mi se pare că toate sunt acte agresive de violență domestică și mă încearcă un sentiment de rușine. Nu am vocația baricadei, dar trebuie făcut ceva până lucrurile nu o iau razna.

Horațiu Mălăele

PORTRET LITERAR VICTOR REBENGIUC

„Viața este o himeră, idealul o iluzie.“

Thin Valehn

L-am cunoscut acum 30 de ani.

Nu știam mare lucru despre el.

Știam doar că este un actor mareț.

El, în schimb, nu știa nimic despre mine.

Absolut nimic.

Între timp, lucrurile au început să se miște

Eu, în chimia mea iluzorie, am început să urc.

El, nimic.

Același mareț actor.

Eu dă-i și dă-i, sus, mai sus.

El, nimic.

Mereu constant în măreția lui.

Am bătut cuiele, am petrecut sforile și, cu un ultim efort,
m-am aruncat pe platforma idealurilor mele. Am privit în sus.
Respirația n-a mai respirat; intestinele s-au făcut zdrențe.

Mă urmărea tăcută o pupilă imensă a unui ochi gigantic. Mirarea mea a privit în jos. Locuiam pe buza superioară a unui cap colosal. Deasupra era nasul. Distanța de la mine la el era de-o prăjină. Ca să-i ajungi la nas îți trebuia o condiție fizică foarte bună. Deasupra nasului – cei doi ochi gigantici.

Aerul teribil, liniștea și luciditatea ce îți-o conferă trupul într-o asemenea situație m-au făcut să înțeleg că acest colos, mereu constant în măreția lui, era el, unul dintre reperele idealului meu iluzoriu. Coborârea este periculoasă. *Mai rămân.*

Horațiu Mălăele, 2003

RECVIEM PENTRU GEORGE CONSTANTIN

„Să se facă lumină!“ a răcnit regizorul tehnic, imitând Divinitatea. Și luminile s-au aprins. Și atunci l-am văzut pentru prima oară pe George Constantin actorul. Titanic și impunător, trist și rătăcit, purtând cu el povara regelui Lear, într-un spectacol la TNB.

„Aveți un actor genial! Cum îl cheamă?“ a întrebat un mare artist rus, ieșind de la *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă*. Și era, într-adevăr, genial. O dezlănțuire policromă cum nu aveam să mai văd, culminând cu celebrul monolog de pe cruce, când sala amuțea, iar el, tatăl lui Cain și Abel, își plimba

nenorocirea printr-un fîrzel de voce, cum numai el știa să facă.
„Îl cheamă George Constantin.“

---

*Au urmat *Timon din Atena*, *Karamazovii*,
Olelie și Vânatormii, *Insomie*.*

Bun și rău, și înșelat, și sperjur, și ipocrit, și violent, și candid, și lichea, și fățarnic, și demonic, și sfânt. De fiecare dată altfel, și la fiecare spectacol altul, mereu constant în genialitatea lui.

Carne muritoare, deci temătoare.

De câte ori am fost pus în situația de a răsturna găleata amintirilor, m-am gândit automat la moșii și strămoșii mei, plecați când a vrut bunul Dumnezeu, la prietenii și colegii mei plecați prea devreme, Doamne! La oamenii mei pe care i-am iubit dincolo de bănuială, plecați și ei care când au fost chemați, uneori parcă mult prea devreme, Doamne! La Toma și Amza, la Rauțchi și Vasile, Cotescu și Gina, la Cozorici și la Marele George.

Atunci, în primăvara ambicioilor mele, l-am cunoscut pe „nea Georgică“, aşa cum era el. Atunci am aflat că-i plăcea femeile frumoase și băuturile tari, că fuma Papastratos, că mâncă peste măsura pântecului și că el era cel mai mare actor al nostru.

Și atunci, în primăvara ambicioilor mele, la *Timon din Atena*, ne-am certat atât de rău, eu și George, încât a trebuit să intervină întreg Teatrul Nottara să ne despartă, ca să ne putem da seama că suntem inseparabili, legând o prietenie ce avea să dureze până la prematura lui dispariție.

Și mi-l aduc aminte, prin aburul amintirilor, pe George-cel-blajin, din filmul *Muntele ascuns*, cel care ne dădea să mâncăm fructe cu un gât de rom Havana, pe George cel îngrijorat, înțotând prin noroiul unei lumi pline de bețivi, curve și cuțitari – lumea minieră din cremenea munților Voineasa –, căutând cu disperare paternă un copil subțirel cu o flacără în cap, aidoma prințului lui Saint-Exupéry, și care nu era altul decât Mihai, propriul său copil.

Și mi-l aduc aminte, atunci, în primăvara ambițiilor mele, pe George-cel-actor din *Timon din Atena*, când neștiința și bâlbâiala mea trăgeau cu ochiul la *curte*, în culise, să-l văd cum spunea el monologul final, să aflu de ce era el cel mai mare actor al nostru, iar el, cel mai mare, simțise ochiul epigonic ce-l urmărea din umbra culiselor, și asta îl umplea de o tainică bucurie, iar lucrul acesta s-a repetat la toate spectacolele, câte vor fi fost.

Și mi-l aduc aminte pe George-cel-evlavios, dintr-un turneu în Israel, când am intrat spăsiți în Împărăția Domnului, pe George-cel-jovial, dintr-un turneu în Rusia, ce râdea ca un nebun în timp ce eu îi spuneam bancuri cu țiganul beat, sau cel care râdea subțire, ușor sugrumat, în falset, în timp ce eu îl imitam pe Vasile Tomazian, pe George-cel-supărat, dintr-un turneu la Slobozia, unde am jucat în duhoarea unui cinematograf și ne-am schimbat după perdele improvizate și prăfuite, ca ultimii borfași, pe George-cel-tăcut, în timp ce actorii tineri treceau prin fața cabinei de la etajul doi al Teatrului Nottara și îl salutau șoptit, impresionați de personalitatea actorului în repaus, din fața lor, iar unii dintre noi, mai în glumă, mai în serios, îi pupam mâna, pentru că atunci, pe vremea marilor ambiții, când lehamitea era un cuvânt rătăcit prin dicționare, el, George Constantin, era Patriarhul Teatrului Românesc.

Horațiu Mălăele

„Cineva spunea că muzica s-a născut în cer. Așa și poezia. Eu am cunoscut doi mari, imenși poeți. Unul unic, după părerea mea, Nichita Stănescu, pe care îl iubesc și cu care petrec încă mult timp. M-am născut, într-un fel, în poezia lui și în anturajul lui. Apoi, un al doilea poet genial a fost Marin Sorescu. Din nou spun, am stat alături de el, am vorbit, am fost... am contemporaneizat. Am fost pe același segment de timp cu ei, într-o anume perioadă a vieții mele și a vieții lor. Consider că a fost un privilegiu.“

Horațiu Mălăele, fragment dintr-un interviu
acordat Simonei Hodoș, în 1996

Res „Mizând pe interpretarea actorilor și, mai ales, pe farmecul irezistibil al lui Horațiu Mălăele, regia își permite apoi – având planul de suprafață rezolvat de la sine – să adâncească toate celelalte conflicte din scenă, lăsând să se ițească parcă din spatele unui văl fin tristețea din inima comediei.“

Dana Ionescu, cronică la spectacolul
Femeia care și-a pierdut jartierele, 2011

„Piesa care a marcat începutul proiectului, *Femeia care și-a pierdut jartierele*, de Eugène Labiche, se înscrie perfect în rețetă: triunghiul amoros, quiproquo-ul, farsa, bastonadèle, bătaia cu frișcă etc., dar mai ales interpretarea magistrală a actorilor. Aceștia sunt, aşa cum am spus, George Mihaiță, Horațiu Mălăele și Mihaela Teleoacă/ Dorina Chiriac.

Piesa, în varianta regizorală a lui Purcărete, s-a jucat cu mare succes în Franța, la Limoges, în urmă cu 12 ani. Horațiu Mălăele, care se afla și atunci în distribuție, și-a susținut rolul în limba franceză.“

Miron Manega / *Săptămâna Financiară*, 2011

„Publicul asistă la trei recitaluri, dintre care cele ale lui Horațiu Mălăele și George Mihaiță sunt savuroase și, în pofida aparențelor, nu tocmai ușoare. Pe de o parte, actorii trebuie să-și asume «dulcile obscenități» fără a cădea în vulgar, ceea ce reprezintă în sine o probă de inteligență scenică.“

Victoria Anghelescu / *Cotidianul*, 2011

„Cred că va fi cea mai de succes comedie din ultimii ani, la Teatrul de Comedie. Sunt bucuros că pot să-l servesc pe Horațiu Mălăele cu un rol pe măsura talentului său. Spectatorii îl vor vedea pe Horațiu într-un rol de zile mari, cum rar s-a văzut în ultimul timp, pentru că joacă într-o comedie bulevardieră scrisă de Labiche, care poartă și amprenta lui Purcărete“

George Mihaiță / *News*, 2009

„Mălăele, omul care muncește mult, bărbatul care sfidează vârsta, are o condiție fizică excelentă. Vorbește despre munca sa cu dragostea investită în ceea ce face și cu tot atâta responsabilitate cât să informeze corect pe oricine, dacă vrea să știe ceva despre el. Este un artist accesibil. El simte «bucuria de a trăi din muncă». Creația îi este crezul“

Maria Sârbu / *Jurnalul Național*, 2009

„Toată literatura rusă se trage din *Mantaua* lui Gogol“ – spunea Dostoievski. Molière a influențat definitiv și irevocabil dramaturgia franceză, în particular, și pe cea mondială, în general.

Gogol-Molière, oglinda noastră imaginară, de care ne izbim în fiecare zi.

Horațiu Mălăele

Arta figurativă este contemplativă, evocatoare. Arta non-figurativă este neliniștită, provocatoare.

Horațiu Mălăele

S-a răscoslit mult în mine vorba unui moș din zona Parângului, care spunea că «era mai bine când era mai rău!» Este aici un amestec de umor țărănesc cu un polonic din candoarea lașității; un fel de cinism mascat, tipic oamenilor de la munte, pentru care Istoria și Timpul sunt două ceva-uri ce trăiesc pe lângă casa omului.

Horațiu Mălăele